

Utrikesutskottet

Statsrådets försvarsredogörelse

Till försvarsutskottet

INLEDNING

Remiss

Statsrådets försvarsredogörelse (SRR 8/2021 rd): Ärendet har remitterats till utrikesutskottet för utlåtande till försvarsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- försvarsminister Antti Kaikkonen, försvarsministeriet
- utrikesminister Pekka Haavisto, utrikesministeriet
- ordförande för USP-uppföljningsgruppen, riksdagsledamot Erkki Tuomioja
- enhetschef Sami Nurmi, försvarsministeriet
- konsultativ tjänsteman Karoliina Honkanen, försvarsministeriet
- understatssekreterare Kai Sauer, utrikesministeriet
- politisk statssekreterare Johanna Sumuvuori, utrikesministeriet
- Finlands ambassadör i Moskva Antti Helanterä, utrikesministeriet
- ambassadör Maimo Henriksson, utrikesministeriet
- ambassadör Klaus Korhonen, utrikesministeriet
- ambassadör Hanna Lehtinen, utrikesministeriet
- ambassadör Anne Sipiläinen, utrikesministeriet
- ambassadör Jukka Siukosaari, utrikesministeriet
- ambassadör Teemu Tanner, utrikesministeriet
- cyberambassadör Jarmo Sareva, utrikesministeriet
- militär representant Mikko Heiskanen, utrikesministeriet
- teamledare Lauri Hirvonen, utrikesministeriet
- specialmedarbetare, internationella ärenden Lauri Voionmaa, statsrådets kansli
- överdirektör, enheten för internationella frågor Laura Yli-Vakkuri, inrikesministeriet
- konsultativ tjänsteman Eero Kytömaa, inrikesministeriet
- budgetråd Petri Syrjänen, finansministeriet
- kommandör för försvarsmakten Timo Kivinen, Försvarsmakten
- underrättelsechef Juha Vauhkonen, Huvudstab
- specialmedarbetare till kommandören för försvarsmakten Mikael Salo, Försvarsmakten
- kommandörkapten Simon Källman, Marinstaben

Utlåtande UtUU 9/2021 rd

- kommandör för marinen, konteramiral Jori Harju, Marinen
- kommandör för flygvapnet Pasi Jokinen, Flygvapnet
- major Tomi Lyytinen, Flygvapnet
- arméns stabchef, generalmajor Kim Mattsson, Huvudstaben
- sektorchef, överste Jyri Raitasalo, Huvudstaben
- chef, polisråd Antti Pelttari, skyddspolisen
- generalsekreterare Petri Toivonen, Säkerhetskommittén
- chef för internationella relationer Rasmus Hindrén, Europeiska kompetenscentret för motverkande av hybridhot
- direktör Johanna Erkkilä, Cybersäkerhetscentret
- direktör Mika Aaltola, Utrikespolitiska institutet
- äldre forskare Matti Pesu, Utrikespolitiska institutet
- politices doktor Pekka Visuri
- forskningsdirektör, Dr Hanna Ojanen
- professor Tuomas Forsberg
- ordförande Mauri Koskela, Finlands Fredsbevararförbund rf.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Inledning

Syftet med redogörelsen är att lägga fast de försvarspolitiska riktlinjerna för hur den finska försvarsförmågan ska upprätthållas och utvecklas. Med försvarsredogörelsen och verkställigheten av den säkerställer statsrådet att Finlands försvarsförmåga motsvarar kraven i omvärlden. Riktlinjerna i redogörelsen sträcker sig till slutet av 2020-talet.

Försvarsredogörelsen är en fortsättning på den föregående försvarsredogörelsen (SRR 3/2017 rd) och statsrådets utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelse (SRR 4/2020 rd). Analysen av verksamhetsmiljön i den utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen har enligt regeringsprogrammet styrt även beredningen av försvarsredogörelsen. I beredningen har man också beaktat riksdagens svar på den utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen.

Vid beredningen av försvarsredogörelsen har man dessutom beaktat statsrådets redogörelser om både den inre säkerheten och EU-politiken samt rekommendationerna från den parlamentariska krishanteringskommittén.

Redogörelseförfarandet och den parlamentariska uppföljningen

De redogörelser som drar upp riktlinjerna för utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiken som helhet gör det möjligt att vid en omfattande riksdagsbehandling varje valperiod granska frågor som är centrala med tanke på Finlands utrikes- och säkerhetspolitik samt upprätthållandet och utvecklandet av försvarsförmågan.

Utlåtande UtUU 9/2021 rd

Utöver de diskussioner i plenum och utskott som ingår i redogörelseförfarandet har riksdagen sedan 2004 deltagit i beredningen av redogörelser om utrikes- och säkerhetspolitiken genom de parlamentariska uppföljningsgruppernas verksamhet.

Under den innevarande valperioden tillsatte riksdagens talmanskonferens i september 2019 en parlamentarisk uppföljningsgrupp med uppdrag att bevaka beredningen av den utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen och försvarsredogörelsen. Uppföljningsgruppen skulle bedöma förändringarna i den säkerhetspolitiska miljön och förändringarnas betydelse för Finland, följa beredningen av redogörelserna och föra en dialog med statsrådet. Dessutom skulle den vid behov ta ställning till förslag som väcks under beredningen.

Uppföljningsgruppen höll sammanlagt åtta möten i anslutning till beredningen av försvarsredogörelsen. Gruppen kommenterade de olika avsnitten i redogörelsen och den fullständiga versionen innan den slutgiltigt godkändes. Enligt utredning till utskottet hade uppföljningsgruppen en lyckad dialog med statsrådet och i redogörelsetexten beaktades på behörigt sätt de synpunkter som uppföljningsgruppen framfört.

Utskottet pekar på den parlamentariska uppföljningens betydelse för de politiska styreffekterna. En parlamentarisk uppföljning som omfattar alla riksdagspartier ger riksdagen möjlighet att föra en direkt och konfidentiell dialog med statsrådet redan under beredningen av redogörelserna över regeringens oppositionsposition. Detta bidrar till att riktlinjerna för utrikes- och säkerhetspolitiken i Finland i regel har kunnat dras upp med bred enhällighet. För att säkerställa kontinuiteten och förutsebarheten kommer det också framöver att behövas långsiktiga utrikes- och säkerhetspolitiska riktlinjer som sträcker sig över regeringsperioderna.

I sitt betänkande om den utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen för 2021 förutsatte utrikesutskottet att en parlamentarisk uppföljning som omfattar alla riksdagspartier ordnas också vid beredningen av framtida redogörelser om säkerhet 2021(UtUB 1/2021 rd).

Verksamhetsmiljön för Finlands försvar

I den utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen noterades det att lägesbilden och omvärldsanalysen även styr beredningen av försvarsredogörelsen. Utrikesutskottet konstaterade som sin åsikt att lösningen är rätt vald och viktig. Redogörelsen innehöll en bred och varierad analys av omvärldsutvecklingen och de globala utmaningarna med konsekvenser för Finlands säkerhet. Utrikesutskottet konstaterar att analysen av verksamhetsmiljön i den utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen och utskottets iakttagelser om den förblir oförändrade och att den också fastställer verksamhetsmiljön för Finlands försvar.

Det centrala målet för Finlands utrikes- och säkerhetspolitik är att förhindra uppkomsten av väpnade konflikter och situationer som äventyrar Finlands säkerhet eller samhällets funktionsförmåga eller att Finland råkar i en militär konflikt. Finland bedriver också en aktiv stabilitetspolitik för att förebygga militära hot och tillåter inte att vårt territorium används i fientligt syfte mot andra stater. (UtUB 1/2021 rd). Utskottet betonar att de ovan nämnda målen är centrala också när det gäller att upprätthålla och utveckla Finlands försvarsförmåga. För Finland är det också viktigt att

Utlåtande UtUU 9/2021 rd

hålla diskussionskanalerna öppna för alla centrala aktörer för att föra en dialog om gemensamma teman.

Med tanke på beredskapen inför eventuella konfliktsituationer betonar utrikesutskottet vikten av ett nationellt försvar som beaktar kraven i den säkerhetspolitiska omgivningen och av tillräckliga resurser för försvaret. Utskottet instämmer i de anteckningar i redogörelsen enligt vilka värnplikt, en utbildad reserv, försvaret av hela landet samt en hög försvarsvilja utgör grunden för Finlands försvar. Det nationella försvaret stärks genom deltagande i internationellt utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiskt samarbete.

Att upprätthålla och utveckla försvarsförmågan

Bredspektrig påverkan

Utrikesutskottet anser det vara bra att man i försvarsredogörelsen beaktar hybridhot och hybridpåverkan som en faktor som i allt högre grad påverkar Finlands säkerhetspolitiska omgivning. I fråga om terminologin konstaterar utskottet att till skillnad från redogörelserna för utrikes- och säkerhetspolitiken och den inre säkerheten används i försvarsredogörelsen begreppet bredspektrig påverkan för de samlade hoten. Enligt ett sakkunnigyttrande är bredspektrig påverkan teoretiskt sett en del av hybridpåverkan i och med att bägge också täcker militära hot.

För att bemöta hybridhot eller bredspektrig påverkan betonar utskottet vikten av modellen för Finlands övergripande säkerhet. Försvarsredogörelsens skrivningar om att utveckla en modell för att beakta nya hot och utveckla myndighetssamarbetet samt om vikten av statsledningens och myndigheternas gemensamma lägesförståelse och ledningsförmåga är centrala för att man ska kunna svara på bredspektrig påverkan.

Utskottet betonar att det i fråga om Finlands egen verksamhet är viktigt att agera så att Finland inte utsätts för bredspektrig påverkan. Det är också viktigt att identifiera och bekämpa företag som strävar efter att få Finland att bli part i konflikter med hjälp av bredspektrig påverkan.

Vapenkontroll och nedrustning

Utrikesutskottet anser det vara positivt och viktigt att vapenkontrollavtalen och vapenkontrollarrangemangen och Finlands arbete för att verkställa och utveckla dem nämns i redogörelsen som ett av försvarsförvaltningens uppgiftsområden. Frågor som rör vapenkontroll, inklusive kärnvapenkontroll, är en traditionell och viktig del av Finlands utrikes- och säkerhetspolitik i syfte att främja den globala säkerheten.

När det gäller kärnvapenkontroll och nedrustning betonar utskottet att de viktigaste avtalen kompletterar varandra i syfte att minska och förhindra spridning av kärnvapen. Vid sidan av det fördrag om icke-spridning av kärnvapen som Finland av hävd stött är det viktigt att fortsätta att analysera och jämföra också icke-spridningsfördraget, som trädde i kraft den 21 januari 2021, med andra viktiga initiativ inom sektorn. Till exempel deltagandet som observatör i partskonferensen i januari 2022 öppnar en möjlighet till detta. Enligt utrikesutskottets uppfattning skulle ett samarbete med Sverige i kärnvapenfrågor stärka det utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet över lag.

Utlåtande UtUU 9/2021 rd

När det gäller autonoma vapensystem betonar utskottet vikten av global reglering och anser att det är viktigt att Finland aktivt deltar i det internationella samarbetet i detta syfte. Utskottet anser att det är en brist att temat inte har beaktats i försvarsredogörelsen. Målet bör vara ett totalförbud mot autonoma vapensystem och ett juridiskt bindande avtal. Bevarandet av tillräcklig mänsklig kontroll i bruk av vapenmakt är ett viktigt element för att bemöta de etiska och moraliska orosfaktorerna och utmaningarna med autonoma vapensystem.

Utskottet betonar också vikten av att fortsätta den humanitära minröjningsverksamheten som en del av Finlands vapenkontroll- och nedrustningsverksamhet.

Cyberförsvar

Utskottet anser det vara viktigt att cybersäkerheten och cyberförsvaret beaktas på behörigt sätt i redogörelsen. I och med digitaliseringen av samhällena accentueras cyberomgivningens säkerhet ytterligare. Den tekniska utvecklingen påverkar i hög grad särskilt cyber-, rymd- och informationsförsvarets utmaningar och behov.

Försvarsmakten har utvecklat det militära cyberförsvaret avsevärt sedan strategin för cybersäkerheten 2013. För att förbättra bilden av cybersituationen och för att förhindra och avvärja cyberhot är det viktigt att fortsätta den övergripande utvecklingen av cybersäkerheten. Följande centrala utvecklingsobjekt inom sektorn gäller informationsutbytet mellan myndigheterna, förtydligandet av befogenheterna samt de nationella samarbetsstrukturerna. Utskottet anser det vara viktigt att statsrådets utredningsarbete för att främja ämnesområdet, som nämns i redogörelsen, framskrider snabbt och att behövliga lagstiftningsförslag kan föreläggas riksdagen så snart som möjligt.

Rymdförsvar

Rymdförsvaret nämns kortfattat i redogörelsen med betoning på tryggheten av de ur samhällets synvinkel kritiska rymdsystemens och rymdtjänsternas funktion under alla förhållanden. Utrikesutskottet betonar vikten av internationellt samarbete vid utvecklandet av delområdet, eftersom det vid utskottets sakkunnigutfrågningar konstaterades att det är fråga om ett delområde inom försvaret där Finland inte har omfattande möjligheter till självständig verksamhet. Det behövs en preciserad diskussion om beroendeförhållandena inom sektorn och en utredning om vilka rymdsystem försvarsmakten och hela samhället är beroende av. Också utvecklandet av de rättsliga normerna för rymdförsvaret är en viktig prioritering under de närmaste åren.

Det arktiska samarbetet

I redogörelsen konstateras att betydelsen av det arktiska området har accentuerats i konkurrensen mellan stormakterna när Nordostpassagen öppnas och möjligheterna att utnyttja områdets naturresurser förbättras. Utrikesutskottet betonar den arktiska regionens globala betydelse i synnerhet i arbetet mot klimatuppvärmningen och bevarandet av den biologiska mångfalden. Också de säkerhetspolitiska spänningarna i området har ökat bland annat i och med den ökade militära övningsverksamheten. Utskottet behandlade området och ämnet mer ingående i sitt betänkande om den utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen.

Utlåtande UtUU 9/2021 rd

Med tanke på säkerhetspolitiken anser utskottet att det är viktigt att Finland för sin del försöker hitta metoder för att dämpa spänningarna i regionen och öka den säkerhetspolitiska dialogen mellan aktörerna. Även om behandlingen av säkerhetspolitiska frågor inte hör till Arktiska rådets behörighet, anser utskottet att en konstruktiv dialog i bland annat miljö- och klimatfrågor kan bidra till att spänningarna minskar också inom andra politikområden. Det är också viktigt att i mån av möjlighet utnyttja Finlands inledda ordförandeskap i Barentsrådet i detta arbete.

Prioriterade områden inom försvarssamarbetet

De mest betydande ändringarna i försvarsredogörelsen jämfört med dokumentet för fyra år sedan gäller det internationella försvarssamarbetet. Samarbetet har ökat betydligt och det beskrivs betydligt utförligare än tidigare i redogörelsen. De bilaterala och multilaterala samarbetsarrangemangen har bildat ett nätverk för försvarssamarbete, där det i allt högre grad har utarbetats ramdokument för försvarssamarbetet tillsammans med centrala partner.

Utrikesutskottet konstaterar att internationellt försvarssamarbete i allmänhet är ett kostnadseffektivt sätt att skapa mervärde för Finlands försvar. Både bilaterala avtal och multilateralt samarbete gör det möjligt att utveckla försvarsmaktens samarbetsförmåga med partner som är centrala för Finland. Å andra sidan fäster utskottet uppmärksamhet vid att de olika samarbetsinitiativen också är förenade med oklarheter i fråga om deras praktiska betydelse och eventuella valsituationer. Oklarheterna gäller också beslutsfattandet i anslutning till samarbetsarrangemangen och aktiveringen av arrangemangen. Det är viktigt att dessa klagörs vid den fortsatta behandlingen av ärendet.

Utrikesutskottet betonar också att det vid sidan av den tekniska utvecklingen av försvarssamarbetet är viktigt att fästa tillräcklig uppmärksamhet också vid att samarbetet och informationsutbytet på politisk nivå samtidigt utvecklas. Detta är viktigt bland annat för att säkerställa att beslutsfattandet fattas i rätt tid vid eventuella konflikter eller störningar. Det är också viktigt att få tillräckligt omfattande stöd från den allmänna opinionen för försvarssamarbetet, vilket för sin del förutsätter förutom samarbete på försvarsgrenarnas nivå också att det politiska samarbetet utvecklas och att det förs en öppen samhällelig diskussion i frågan.

Redogörelsen tar upp de viktigaste länderna, grupperna av länder och de organisationer med vilka Finland bedriver internationellt försvarssamarbete. Utrikesutskottet betonar särskilt Sveriges betydelse som Finlands viktigaste bilaterala partner. Finland fortsätter att fördjupa det utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet och försvarssamarbetet med Sverige utan några på förhand fastställda restriktioner. Finland och Sverige, som inte hör till militärförbundet, delar med sig av en gemensam bedömning av hur säkerhetsmiljön utvecklas, vilket skapar en stark grund för samarbetet.

Utrikesutskottet lägger vikt vid Europeiska unionen som Finlands viktigaste referensram, kanal för påverkan och säkerhetsgemenskap när det gäller yttre förbindelser. Det är bra att det i försvarsredogörelsen konstateras att Finland aktivt deltar i fastställandet av unionens försvarspolitik. Att aktivt ta del i behandlingen av ämnet bland annat genom unionens strategiska kompass är viktigt och ett bra sätt att konkretisera skrivningarna i redogörelsen. I likhet med redogörelsen hänvisar utskottet till Frankrikes och Tysklands centrala roll när det gäller att fördjupa EU:s för-

Utlåtande UtUU 9/2021 rd

svarspolitik. Rollens betydelse och även utmaningen har accentuerats i och med Storbritanniens utträde ur EU. Utskottet anser det vara viktigt att utvecklandet av EU:s försvarspolitik inte skapar nya skiljelinjer inom unionen och betonar också de små ländernas roll. I anslutning till Storbritannien betonar utskottet vikten av ett nära försvarssamarbete med landet såväl på EU-nivå som inom ramen för befintliga bilaterala och multilaterala arrangemang.

I anslutning till utvecklandet av EU:s försvar fäster utskottet uppmärksamhet vid terminologin. I Europa och Finland används flera termer som strategisk autonomi, försvarssamarbete, utveckling av försvarsdimensionen eller utveckling av försvarspolitiken och till och med en europeisk armé. Samstämmighet i användningen av termerna är viktigt och bidrar till en bättre förståelse för vad som eftersträvas och avses med utveckling av EU:s försvarspolitik. Det är viktigt att beakta att man i Finland när man talar om försvar ofta avser det regionala eller nationella försvaret, medan man i många andra länder med ordet mer allmänt hänvisar till behandlingen av försvarsrelaterade frågor, inklusive krishantering. Det är viktigt att beakta denna skillnad för att det i Finland inte ska uppstå missförstånd om vad som avses med utveckling av EU:s försvar.

När EU:s försvarsdimension utvecklas betonar utskottet vikten av att utveckla samarbetet mellan EU och Nato. Potentiella samarbetssektorer är bland annat hybrid- och cyberfrågor, frågor som gäller digitalisering och artificiell intelligens samt främjande av militär rörlighet. Kompetenscentret för motverkande av hybridhot i Helsingfors bör också utnyttjas för att utveckla samarbetet mellan EU och Nato.

Utskottet instämmer i de anteckningar i redogörelsen enligt vilka Förenta staterna är en viktig och nära partner för Finland och Europa och att försvarssamarbetet med Förenta staterna förbättrar Finlands försvarsförmåga.

Krishantering

Utrikesutskottet betonar krishanteringens betydelse som ett av Finlands viktigaste utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiska instrument för att främja stabiliteten i världen. Genom krishantering stöds enligt redogörelsen konfliktlösning, stabilisering efter konflikter och uppbyggande av säkra samhällen. Förutom de utrikes- och säkerhetspolitiska målsättningarna utvecklar deltagandet den nationella försvarsförmågan. Utskottet instämmer i dessa grundläggande riktlinjer i försvarsredogörelsen om målen för Finlands krishantering.

Dessutom betonar utskottet vikten av en helhetsbetonad strategi inom krishantering. Det är viktigt att beakta de olika utvecklingsstadierna i konflikterna och samverkan mellan olika instrument och politikområden. Militär och civil krishantering samt fredsmedling, återuppbyggnad och humanitärt bistånd ska bilda en konsekvent helhet i Finlands verksamhet. Det är också viktigt att det arbete som syftar till att främja jämställdhet bland annat i enlighet med FN:s resolution 1325 "Kvinnor, fred och säkerhet" beaktas i Finlands krishanteringsverksamhet. Överlag är det viktigt att jämställdhetsaspekterna beaktas i all verksamhet inom försvarsmakten, börjande med den nationella värnplikten och utvecklandet av den. Det är också viktigt att de ungas roll och delaktighet beaktas i enlighet med FN:s resolution 2250 "Unga, fred och säkerhet".

Utlåtande UtUU 9/2021 rd

När det gäller nivån på Finlands deltagande i militär krishantering konstaterar utrikesutskottet att den för närvarande ligger på en mycket låg nivå. Nivån på deltagandet är särskilt låg i EU:s militära krishanteringsinsatser. Utskottet anser det vara viktigt att redogörelsen innehåller skrivningar enligt vilka man strävar efter att stärka nivån på deltagandet. Stärkandet ska gälla militär krishantering inom ramen för både EU och FN, inklusive insatser i Afrika. Beslutet att öka Finlands deltagande i krishanteringsinsatsen EUTM Mali är ett steg i rätt riktning.

Finlands övergripande riktlinjer för krishanteringen, som den parlamentariska krishanteringskommittén utarbetade under första halvåret 2021, är en viktig och nyttig rapport för att utveckla deltagandet i krishantering och effektivisera verksamhetens genomslagskraft och en systematisk resursanvändning. Rapporten utgör en god grund för att fortsätta diskussionen om krishanteringens framtid och Finlands övergripande profil inom sektorn. Särskilt erfarenheterna från Afghanistan har visat hur krävande krishanteringsinsatser är och kommer sannolikt att återspeglas i utvecklingen av internationell militär krishantering. Utskottet anser det vara viktigt att Finland deltar och noga följer denna diskussion med beaktande av rekommendationerna från den parlamentariska krishanteringskommittén.

Internationell övningsverksamhet

I redogörelsen ingår i huvuddrag utgångspunkterna och målen för planeringen av försvarsmaktens internationella övningsverksamhet samt beslutsprocessen. Utrikesutskottet uttalade sig närmare om saken i samband med den utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen. Utskottet konstaterade att det är motiverat att Finland deltar i internationell övningsverksamhet i den omfattning som det bidrar till att nå målen för övningsverksamheten och beredskapen att sköta försvarsmaktens lagstadgade uppgifter. Finland måste med tanke på sina egna principer bedöma övningarnas utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiska betydelse som signaler (UtUB 1/2021 rd).

Utskottet betonade också att det enligt utskottets åsikt är nödvändigt att det vid ett gemensamt möte mellan republikens president och statsrådets utrikes- och säkerhetspolitiska ministerutskott förs en diskussion om de utrikes- och säkerhetspolitiska aspekterna kring medverkan innan övningsprogrammet godkänns varje år. Efter TP-UTVA:s riktlinjer informeras riksdagen om det årliga övningsprogrammet. Utskottet anser det vara viktigt att övningsplanen behandlas grundligt i riksdagens utrikesutskott och försvarsutskott. Dessutom betonar utskottet betydelsen av att få information om övningar också mellan behandlingarna av årsplanerna, när till exempel uppgifterna om deltagare i stora övningar, materiel och övningsverksamhetens karaktär preciseras. (UtUB 1/2021 rd).

Hållbar utveckling och miljön

Utrikesutskottet konstaterar att Finland enligt flera internationella jämförelser mellan länder står i främsta ledet när det gäller att genomföra målen för hållbar utveckling. Detta är ett tecken på Finlands starka engagemang för genomförandet av FN:s program för hållbar utveckling Agenda 2030.

Det är viktigt att genomförandet av Agenda 2030 beaktas fullt ut också inom försvarsförvaltningens verksamhetsområde. Nu nämns i redogörelsen att försvarsförvaltningen deltar i det miljösam-

Utlåtande UtUU 9/2021 rd

arbete inom försvarssektorn som gäller den arktiska regionen och Östersjöregionen. Utskottet anser att det skulle ha varit motiverat att i större utsträckning öppna upp och behandla denna sektor och detta samarbete i samband med redogörelsen. Enligt utskottet har Finland kompetens som bör utnyttjas så att främjandet av miljösamarbetet och i synnerhet klimatåtgärderna i allt högre grad beaktas i försvarspolitiken. När det gäller internationell verksamhet bör miljösamarbetet utsträckas till att omfatta även krishantering.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Utrikesutskottet föreslår

att försvarsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 10.11.2021

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Mika Niikko saf
vice ordförande Erkki Tuomioja sd
medlem Eva Biaudet sv
medlem Inka Hopsu gröna
medlem Saara Hyrkkö gröna
medlem Kimmo Kiljunen sd
medlem Johannes Koskinen sd
medlem Katri Kulmuni cent
medlem Tom Packalén saf
medlem Jaana Pelkonen saml
medlem Kristiina Salonen sd
medlem Jussi Saramo vänst
medlem Mikko Savola cent
medlem Ville Tavio saf
medlem Elina Valtonen saml
medlem Matti Vanhanen cent
medlem Anne-Mari Virolainen saml
ersättare Jouni Ovaska cent.

Sekreterare var

utskottsråd Tiina Larvala.